

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ГР. С О Ф И Я

ДОКЛАД

**За участие в редовната среща на група-специалисти по дейност електронно правосъдие в рамките на Европейската мрежа на съдебните съвети /ЕМСС/ на български експерти, командировани от ВСС за времето от 17-19 януари 2010 г.
(Протокол на ВСС № 1 от 7 януари 2010 г. и Заповед № 95-20-001/11.01.2010г.)**

Работната среща се състоя в гр.Мадрид, Испания в сградата на Испанския Генерален Съвет на Съдебната власт.

Участваха представители на следните държави членки (ДЧ) - Испания, Италия, Литва, Румъния, България, Ирландия, Словакия и Белгия.

В срещата участва и г-н Давид Симон, представител на постоянната служба на ЕМСС.

На срещата бяха обсъдени и формулирани основните цели на дейността, които да бъдат представени на Надзорния съвет на негово заседание през м. февруари 2010 г.

При обсъждането участниците бяха поканени да изложат кратка информация по въпросите, на които националните съдебни съвети са дали отговор. *Приложение № 1 „Въпросник с отговори на ВСС“*.

Целта на проведеното изследване е да се проучат възможностите на участващите ДЧ да си сътрудничат в рамките на мрежата на съдебните съвети за създаване на достъпна информационна база-данни, която да подпомогне националните съдии при вземане на решение.

I. Обща информация.

Кратко описание на дейността в контекста на европейските документи.

В свое *Съобщение* до Съвета, Европейския парламент и ЕИСС / SEC(2008)1947, SEC (2008)1944/ Европейската комисия е приканила към създаване на стратегия в областта на електронното правосъдие.

С влизане в сила на договора от Амстердам Европейското Пространство на правосъдие е неопровержима реалност, основана на върховенството на закона, гарантиращо взаимно признаване на решенията, атмосфера на сътрудничество между националните съдебни органи и стъпка към усъвършенстване на едно европейско пространство без граници за свободното движение на гражданите.

Състоянието на непрекъснато увеличение на обема на работа в съдебните системи по несравним начин се преодолява чрез непрекъснато въвеждане и усъвършенстване на информационни и комуникационни технологии /ИКТ/.

Европейската комисия формулира целите на общата стратегия като:

1. *Приоритет на оперативните програми.*
2. *Преимущество на децентрализираните схеми, без да се пренебрегва координацията на европейско равнище.*
3. *ИКТ да се използват за подобряване на ефикасността на приетите юридически инструменти.*

Комисията възприема за основна цел на е-правосъдието повишаване на ефикасността на правосъдието в полза на гражданите и пояснява, че проектите на които дава приоритет следва да повишават както ефективността, така и да улесняват достъпа да правосъдие. Като безусловно изискване е посочено, че трябва да допринасят за прилагането на действащото европейско право и да включват потенциално всички ДЧ или поне голяма част от тях.

В приетия План за Действие/ JURINFO 71/ м. Ноември 2008г., Съветът е предвидил финансова рамка за изпълнение на дейността, както и времевите стандарти.

Доколкото европейското е-правосъдие е относително нова политическа сфера, ДЧ имат своите достижения на национално и институционално различно ниво. Такъв подход не спомага за постигане на общите цели и поради това Комисията отправя покана за създаване на **Justice-Forum**, където да се обсъдят мненията на ДЧ чрез представителите на юридическата професия.

Европейски портал.

Сърцевината на е-правосъдие стратегията е създаването на евро - портал, който би имал поне три функции: достъп до информация, препратка към съществуващите правни мрежи и техните инструменти и евентуално пряк достъп до напълно електронни европейски процедури

РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ 18 декември 2008 г.

RECOMMENDATIONS TO THE COMMISSION ON E-JUSTICE (2008/2125(INI)) (2008/2125 (INI))

съдържа препоръки към Комисията за Електронно правосъдие.

В този документ подробно и в детайлите са препоръчани множество активности и са посочени критериите, на които да отговаря европейския портал.

С посочените актове на институциите е създадена правната рамка, очертани са дейностите, които се поощряват от ЕС, като насочени към постигането на общата цел- единна политика на сътрудничество на ДЧ в областта на електронното правосъдие.

В изпълнение възниква и инициативата на Европейската мрежа на съдебните съвети. Качеството на потреблението на достиженията на ДЧ в областта на правосъдието, пряко и непосредствено зависи от мнението, интелекта и личните постижения на представителите на юридическата професия, а в настоящия проект в частност на съдиите. Това е изходната позиция, за да инициират следващите действия.

Така, под ръководството на Испания група ДЧ, между които и България подкрепят предложението Европейската мрежа на съдебните съвети да действа като медиатор между институциите на ЕС и националните съдебни системи при създаването на Европейското Пространство на свобода сигурност и правосъдие.

II. Предварителна информация за действията до работната среща на 18.01.2010 г. в сградата на Испанския Генерален съвет на съдебната власт.

Европейската мрежа на висшите съдебни съвети (ENCJ) е официално създадена през 2004г. и включва национални институции от страните-членки на ЕС, които са независими от изпълнителната и законодателната власт и чиято функция е да подкрепя членовете на съдебната система в работа им по правораздаване.

Европейската мрежа на висшите съдебни съвети играе ролята на посредник между институциите на ЕС и националните членове на съдебните системи, както и е изготвила много на брой цели в рамките на създаване Европейско пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

Работните групи, които са създадени като част от Европейската мрежа на висшите съдебни съвети, *включват групата, отговаряща за електронното правосъдие*, за която са изявили интерес 15 страни и чиято координация е поета от Генералния съвет на съдебната власт на Испания.

До 18.01.2010 г. са проведени няколко важни срещи (на 15 януари, 2008г. в Мадрид, в сградата на Генералния съдебен съвет на Испания, на 9 май, 2008г. в документния център на съдебния съвет в Сан Себастиан, на 17 март, 2009г. , на която е докладвано за дейностите на работните групи, отговарящи за е-правото и е-правосъдието.

Присъстващите са изразили единодушно позицията, че разбирайки различията в компетенциите, които имат генералните/висшите съвети на съдебната власт в различните страни, тази група трябва да се съсредоточи *върху проблемите, свързани с електронното правосъдие от юридическа гледна точка.*

В рамките на *Плана за действие на ЕС в областта на е-правосъдието за 2009-2013г.* е даден приоритет на групата, която работи върху е-правосъдието в сътрудничество с проекта за изграждане на Европейски портал за електронно правосъдие. (*Приложение № 2*). Съответно, групата трябва да си сътрудничи относно дейностите, осъществявани в рамките на гореспоменатия план и по-специално в следните области:

- 1) Дефиниране на мета данни, за да бъде дадена възможност за достъп до съдебните практики на страните-членки;
- 2) Източници/енциклопедия/речник;
- 3) Превод;
- 4) Обучение и специализация на магистрати с оглед */регулиране на ниво национален закон/* въвеждане на закон за информационните и комуникационните технологии;
- 5) Технологиите като средства за подобряване достъпа на гражданите до правосъдието.

С оглед да бъдат дефинирани *мета данните, източниците/енциклопедиите и изискванията за превеждане*, е взето решение да бъдат създадени експертни групи от специалисти. Основната цел е информацията, публикувана в националните уебсайтове, подходящо да бъде интегрирана в европейските източници на информация и в съдържанието на официалния уебсайт на Европейска мрежа на висшите съдебни съвети. По този начин ще се повиши обществената осведоменост за организацията на Съвета и начина на действие, както и ще се разшири прозрачността.

Участието на национални съдии е желателно и препоръчително. Съответното представителство се свързва с вида на дейността - сътрудничеството се очаква в работата по изготвяне на кратко описание / summary / на съдебните актове на националните съдии по дела, които ДЧ са готови да предоставят и които да бъдат намирани по ключова дума от подробен каталог на ключови думи /thesaurus/. Предвижда се обсъждането на

правните и технически въпроси относно общ идентификатор. ЕМСС предлага да бъде интерфейс на създадената база данни.

Очакваният резултат е чрез подобна специализирана база данни, националните съдии да добият конкретна и достоверна информация за възможните решения при приложението на европейското право, нивото на достижение в собствените им съдебни практики, да се проучи по достъпен начин практиката на други ДЧ, доколкото това е от значение за решението им по конкретен случай. На втори план допринася за разпространението на европейската правна култура и осигуряването ценен източник на информация за научни и практически изследвания.

Така очертан резултатът не се дублира с дейност на други институции и по други проекти на институциите.

II. Описание на дейността на групата специалисти.

Откриване на срещата – г-н Мигуел Кармона, който приветства участниците.

Прие се плана за работната среща.

Г-н Кармона очерта основните цели на групата и акцентира на основните въпроси:

- 1) Дефиниране на целите на работната група;
- 2) Технически аспекти, относими до националните база данни и инструментите за търсене;
- 3) Определяне на експерти;
- 4) Работна стратегия на групата специалисти.

III. Преглед на изследването относно компетентността на Европейските съдебни съвети в областта на електронното правосъдие..

Г-н Гарсес от международния отдел на ГССВ Испания направи кратка презентация¹, с която илюстрира състоянието в посочената сфера за Италия, Словакия, Литва, Румъния, Белгия, Ирландия, България и Испания. Презентацията е изготвена на базата на отговорите на въпросник изпратен до съответните европейски съдебни съвети.

Всеки от участниците представи кратка информация за текущото състояние относно електронното правосъдие в съответната страна.

При обсъжданията сме развили позицията на ВСС на РБ съобразно отговорите на въпросника относно:

- компетентността на ВСС като административен орган на съдебната система в България, включваща трите структурни звена – съдии, прокурори, следователи;
- компетентността на ВСС по отношение формиране на самостоятелен бюджет на съдебната система, включително и в областта на ИТК, следователно и за електронното правосъдие. В тази връзка е споделено становището за необходимост от по-добро финансиране като цяло и специално относно ИТК, като са отчетени и скромните възможности в рамките на вече поставената бюджетна рамка за 2010г.;
- споделени са и резултатите от реализираните ИТ проекти:
 - o публикуване на съдебните решения on-line на уебсайтовете на съдилищата в цялата страна с публичен достъп само на български език;
 - o действащи информационни системи за управление на съдебните дела в съдилищата, с постигната взаимосвързаност;
 - o внедрена във всички прокуратури централизирана web базирана информационна система, с публичен достъп на гражданите за on-line справки за статуса на подадените от тях молби;
 - o възможност да се наблюдават всички съдебни актове от страницата на Висшия съдебен съвет;
 - o съществуващи Legal data base systems, които са достъпни след абонамент и които съдържат национално законодателство, съдебна практика и актове на европейските институции.
- дадена е и информация относно степента на изграждане на Единната информационна система за противодействие на престъпността, ангажиментите за развитие, на която със ЗИД ЗСВ от 2009 г. е ангажимент на ПРБ. (Приложение № 3).

IV. Документационен център при Генералния съдебен съвет на Испания.

Г-жа Уранда (като длъжност съдия –понастоящем с мандат в центъра) представи дейността на документационния център в пространна презентация. Предвид полезния положителен опит и ограниченията в ЗСВ относно щатната структура, подпомагаща ВСС, по-долу представяме накратко целите, структурата и неговите функции.

Документационният център е технически орган на Съвета, създаден през 1998 със седалище в Сан Себастиан. Функционалните му правомощия са подбор и селектиране, създаване, разпространение и публикуване на правно-

¹ Презентацията са изпратени на служебния електронен адрес на ВСС.

релевантна информация от законодателно, правно и доктринерно естество. Данните са в стандартизиран формат чрез използване на възможностите на съвременните ИКТ, включително всички публикации се съхраняват в дигитален архив.

Центърът подпомага магистратите при изпълнение на професионалните им задължения. Подбира съдебни решения, които предоставя на издателите за публикуване. По отношение на гражданското общество изпълнява задачи за разпространяване изпълнението на основните критерии от правораздавателните органи.

Документационният център има самостоятелен бюджет и щат.

Състои се от:

- 4 юристи (магистрати, които за определен мандат работят в центъра, като запазват заеманата преди това длъжност),
- 5 компютърни експерти,
- 5 длъжностни лица за работа с документи,
- помощен персонал.

Ситуирани са три отдела със следните направления на дейността:

- правна наука,
- правни анализи и сравнително право,
- публикации и интернет базирано изпълнение.

Обслужват се от компютърен информационен сектор. В различни градове са обособени технологични центрове, управляващи интернет и интранет връзките между правораздавателните органи, законодателството, издателите и другите административни и частни външни потребители.

С дейността си Съдебният документационен център спомага за изграждане на цялостния образ на генералния съдебен съвет, ефективността на Съвета и на магистратурата.

V. Цели на групата специалисти – е - правосъдие:

1. Основни цели:

- 1.1. Подкрепа на съдиите за улесняване при изготвяне на съдебните решения.
- 1.2. Европейската мрежа на съдебните съвети като интерфейс на европейските работни групи.
- 1.3. Осигуряване достъп до базата данни съдебна практика в държавите членки за интегриране в Европейския правен портал.

2. Специфични цели:

- 2.1. Технически и юридически профил: Източници, метаданни, идентификатор за европейската съдебна практика.
- 2.2. Превод.
- 2.3. Използваемост - подбор на актове, които могат да бъдат представени като подходящи в смисъл добра съдебна практика и като предварителна обработка на текста за нуждите на портала.
- 2.4. Опростен и лесен достъп.
- 2.5. Адаптиране – съвместимост на базата данни.

V. Финансиране – държавите - членки участват с по-малък дял, за сметка на Европейската мрежа на съдебните съвети. В основата си идеята за сътрудничество на ДЧ в тази област е снижаване на разходите, които всяка държава следва да понесе, ако изгражда системите си сама, а от друга страна финансирането през ЕС подкрепя целта за постигане на общ резултат едновременно в повече държави- членки.

VI. Взето е решение да се изпрати становище до Надзорния съвет за определените цели на работната група и номинираните експерти от националните съдебни съвети, като техни представители в групата по електронно правосъдие.

25.01.2010 г.

Събина Христова
Съдия в окръжен съд, гр. Бургас

Мариана Борисова
прокурор във ВКП